

विद्या भवन बालिका विद्यापीठ लखीसराय
वर्ग दशम् विषय संस्कृत विषयशिक्षक श्यामउदय सिंह
ता: 13-06-2021 (एन.सी.ई.आर. टी. पर आधारित)

पाठ: तृतीयःपाठनाम व्यायामः सदा पथ्यः (बोर्ड बेस्ट
क्वेश्चन)

1. अधोलिखितं पद्यांशं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत।

श्रमकलमपिपासोष्ण-शीतादीनां सहिष्णुता।
आरोग्यं चापि परमं व्यायामादुपजायते।।

I. एकपदेन उत्तरत-

- i. उष्णशीतादीनाम् सहिष्णुता कथम् जायते?
- ii. श्रमेण किम् भवति?

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत-

- i. शरीर व्यायामात् किं किमुपजायते?

III. भाषिककार्यम्-

- i. 'ताप' इत्यर्थे किम् पदं अन्त प्रयुक्तम्?
(क) शीतः
(ख) उष्णः
(ग) आरोग्यः
(घ) श्रमः
- ii. 'निरोग्यम्' इति पदस्य किम् पर्यायपदम् अत्र प्रयुक्तम्?
(क) व्यायामम्
(ख) परमम्
(ग) आरोग्यम्
(घ) सहिष्णुता
- iii. 'व्यायामादुपजायते' अस्मिन् पदे क्रियापदं किम् अस्ति?
(क) व्यायाम
(ख) व्यायामात्
(ग) उपजायते
(घ) दुपजायते

2. अधोलिखितश्लोकानाम् अन्वयं मञ्जूषायाः उचित पदं चित्वा पूरयत्।

मञ्जूषा- मांस, जरा, न, स्थिरीभवति, नोपसर्पन्ति, सुदर्शनम्, व्याधयो, च

- I. न चैनं सहसाक्रम्य जरा समधिरोहति।
स्थिरीभवति मांसं च व्यायामाभिरतस्य च।।
अन्वयः- चैनं (i)_____ सहसाक्रम्य (ii)_____ समधिरोहति च व्यायामाभिरतस्य
(iii)_____ च (iv)_____।
- II. व्यायामस्विन्नगात्रस्य पद्भ्यामुद्वर्तितस्य च।
व्याधयो नोपसर्पन्ति वैनतेयमिवोरगाः
वयोरूपगुणैर्हीनमपि कुर्यात्सुदर्शनम्।।
अन्वयः- व्यायामस्विन्नगात्रस्य पद्भ्यामुद्वर्तितस्य (i)_____ (ii)_____
वैनतेयमिवोरगाः (iii)_____ वयोरूपगुणैर्हीनमपि (iv)_____ कुर्यात्।

Answer

- 1.
- I. (i) व्यायामेन
(ii) क्लमम्
- II. (i) श्रमक्लमपिपासोष्णं-शीतादीनां सहिष्णुता आरोग्यं चापि परमं व्यायामादुपजायते।
- III. (i) (ख) उष्णः
(ii) (ग) आरोग्यम्
(iii) (ग) उपजायते
- 2.
- I. (i) जरा (ii) न (iii) मांसं (iv) स्थिरीभवति
- II. (i) च (ii) व्याधयो (iii) नोपसर्पन्ति (iv) सुदर्शनम्